

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5CoCsp/53/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7619203203
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Stolárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7619203203.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Stolárovej a členiek JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Slávky Zborovjanovej v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., B. X, zast.: Mgr. Marcel Lesňák, advokát, so sídlom Murgašova 87/6, Poprad, proti žalovaným v 1. rade: D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. A. XXX/XX, G. a v 2. rade: F. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. A. XXX/XX, G., obe zast.: Mgr. Peter Masarovič, advokát, so sídlom Park Angelinum 2, Košice, o neúčinnosť právneho úkonu, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 6. apríla 2023, č.k. 9Csp/69/2019-219

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobcovi priznáva proti žalovaným v 1. a 2. rade náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal určenia neúčinnosti darovacej zmluvy, nasledovne:

I. Určuje, že právny úkon Darovacia zmluva registrovaná na Okresnom úrade Spišská Nová Ves, katastrálny odbor pod V-2606/2018, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXX obec a katastrálne územie G. a to rodinný dom súpisné č. XXX na parcele č. 365/2, hospodárska budova súpisné č. XXXX na parcele č. 365/3, stodola s pivnicou bez súpisného č. na parcele č. 367/2, pozemok parcela KN "C" č. 365/1, druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o výmere 496 m², pozemok parcela KN "C" č. 365/2, druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o výmere 183 m², pozemok parcela KN "C" č. 365/3, druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o výmere 73 m², pozemok parcela KN "C" č. 366, druh pozemku záhrada o výmere 825 m², pozemok parcela KN "C" č. 367/1, druh pozemku trvalý trávny porast o výmere 237 m², pozemok parcela KN "C" č. 367/2, druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o výmere 51 m², je voči žalobcovi neúčinným právnym úkonom.

II. Žalobca má voči žalovaným v 1 a 2 rade nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Vec právne posúdil podľa § 42 ods. 1, 2, § 42b ods. 1, 2, 4 a § 116 OZ, keď konštatoval, že predmetom konania je odporovacia žaloba, kedy žalobca nemusí naliehavý právny záujem na požadovanom určení preukazovať. Po ozrejmení podstaty tejto žaloby a tiež ozrejmení základných predpokladov úspešného odporovania právneho úkonu zhodnotil, že darovacia zmluva medzi dlžníčkou žalobcu H. E. ako daryňou a žalovanými v 1. a 2. rade ako obdarovanými bola uzatvorená dňa 28.8.2018 a vklad vlastníckeho práva predmetnej zmluvy bol povolený dňa 11.1.2019. Pokiaľ žaloba bola podaná na súde dňa 17.5.2019, bola podaná v 3 ročnej prekluzívnej lehote. Súd mal za splnenú tiež podmienku existencie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu s poukazom na rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp.zn. 1Csp/35/2018-414 zo dňa 16.2.2022, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 7.10.2022, ktorým

bola dlžníčka H. E. zaviazaná zaplatiť žalobcovi sumu 28.599,70 Eur s úrokom z omeškania 5% ročne od 11.4.2017 do zaplatenia a žalobcovi bola priznaná plná náhrada trov konania. Je nepochybné, že darovacou zmluvou, ktorou dlžníčka žalobcu previedla nehnuteľnosti v jej výlučnom vlastníctve na žalované, došlo ku kvalifikovanému zmenšeniu jej majetku. Žalobca v konaní uviedol, že nemá vedomosť o tom, aby dlžníčka vlastnila nejaký majetok a preto daný konkrétny právny úkon dlžníka ukracuje uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky. V zmysle tzv. negatívnej dôkaznej teórie, žalobca nemohol preukázať svoje tvrdenie, že dlžníčka nemá iný majetok. Bolo preto na žalovaných, aby preukázali v konaní, že dlžníčka má iný majetok, z ktorého je možné uspokojiť vymáhateľnú pohľadávku žalobcu. Dôkazné bremeno teda zaťažuje žalované, pokiaľ by tvrdili, že dlžníčka disponuje iným majetkom, aby toto tvrdenie preukázali. Zo strany žalovaných uvedené nebolo v konaní preukázané. Otázka, či dlžníkov právny úkon ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa, je otázkou právnou. Pokiaľ aj žalované tvrdili, že dlžníčka žalobcu je zamestnaná, nie je zjavné, v akej výške má príjem a či tento príjem je postačujúci na uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu, vzhľadom na výšku tejto pohľadávky. Okrem priznanej istiny má totiž žalobca voči dlžníčke vymáhateľnú pohľadávku aj v podobe priznaného príslušenstva istiny t.j. úrokov z omeškania a priznanej náhrady trov súdneho konania. Samotná dlžníčka žalobcu, ktorá bola v konaní vypočutá ako svedkyňa uviedla, že nemá žiaden iný majetok. Súd tak mal za preukázané, že majetok dlžníčky žalobcu po prevode nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX katastrálne územie G. darovacou zmluvou na žalované nepostačuje na úhradu dlhu zo zmluvy o pôžičke.

3. Pokiaľ išlo o posúdenie úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa, súd uviedol, že dlžníčka žalobcu v čase darovania nehnuteľností žalovaným mala nepochybne vedomosť o vedení konania, v ktorom sa žalobca domáhal voči nej zaplatenia dlhu zo zmluvy o pôžičke. Ešte pred uvedeným právnym úkonom jej totiž bol doručený platobný rozkaz v konaní vedenom pod sp. zn. 1Csp/35/2018, voči ktorému podala odpor a teda v čase vykonania odporovaného úkonu mala vedomosť o existencii dlhu a mala vedomosť resp. bola uzrozumená s tým, že týmto úkonom môže ukrátiť svojho veriteľa. Dlžníčka žalobcu H. E. je matkou žalovaných t.j. blízkou osobou podľa § 116 Občianskeho zákonníka. V tomto prípade platí vyvrátená domnienka o úmysle ukrátiť veriteľa dlžníka. Dôkazné bremeno preto zaťažuje žalovanú stranu, ktorá sa môže ubrániť vtedy, ak preukáže, že úmysel dlžníka odporovateľným právnym úkonom ukrátiť svojho veriteľa ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať. Žalovaná v 1. rade žila a žije v spoločnej domácnosti svojej matky a žalovaná v 2. rade domácnosť matky zo zahraničia, kde žije, navštevuje resp. sú v kontakte iným spôsobom. Vzhľadom na uvedené je zjavné, že žalované mali vedomosť o osobných, majetkových a finančných pomeroch dlžníčky veriteľa. Obe žalované mali vedomosť o tom, že ich matka je výlučnou vlastníčkou predmetných nehnuteľností a mali vedomosť aj o tom, že nemá pravidelný príjem z pracovného pomeru. Žalované mali nepochybne vedomosť aj o spolužití ich matky so žalobcom v tomto konaní (žalovaná v 1. rade žila s nimi v jednej domácnosti a žalovaná v 2. rade túto domácnosť pravidelne navštevovala) a o tom, že počas ich spolužitia, boli dané nehnuteľnosti rekonštruované. Pokiaľ aj nemali vedomosť, z akých finančných prostriedkov sa investuje do predmetných nehnuteľností, vzhľadom na ich vek - ide o dospelé osoby, ako aj poznanie majetkových pomerov ich matky, mohli mať vedomosť o tom, že na opravu príjem ich matky (ak nejaký v uvedenej dobe mala) nepostačuje. Žalované tvrdili, že k uzatvoreniu darovacej zmluvy došlo na základe ich podnetu. Z akého dôvodu navrhli darovanie nehnuteľností práve po rozchode ich matky so žalobcom a potom ako už bolo vedené konanie na návrh žalobcu voči ich matke, žiadnym spôsobom neozrejmili. Vypočutá svedkyňa - dlžníčka žalobcu uviedla, že k uzatvoreniu darovacej zmluvy došlo z dôvodu, že ju o to žiadal jej bývalý manžel po rozvode ich manželstva, a že v takom prípade si voči nej nebude nič nárokovať. Uvedené tvrdenia žalovaných, ako aj svedkyne súd považuje za nehodnoverné. Manželstvo dlžníčky žalobcu bolo rozvedené v roku 2012 a darovacia zmluva bola uzatvorená v roku 2018 t.j. cca šesť rokov po rozvode manželstva dlžníčky žalobcu. Nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy boli výlučným vlastníctvom dlžníčky. Ak aj počas trvania jej manželstva bolo do týchto nehnuteľností investované zo spoločných prostriedkov manželov je otázne, prečo sa dlžníčka žalobcu rozhodla darovať nehnuteľnosti dcéram až po šiestich rokoch od rozvodu manželstva, resp., prečo dcéry t.j. žalované až po takejto dobe takéto darovanie navrhli. V konaní pritom nebolo preukázané, aby skutočne bývalý manžel dlžníčky si voči nej uplatnil nejaké nároky resp. sama dlžníčka sa vyjadrila, že bezpodielové spoluvlastníctvo po rozvode nebolo medzi nimi vyporiadané. V súvislosti s uvedeným je skutočne otázne, prečo k tomuto právnemu úkonu došlo práve po začatí konania vo veci sp. zn. 1Csp/35/2018, v ktorom žaloba bola podaná na súde dňa 09.03.2018. O podanej žalobe, ako bolo uvedené, mala dlžníčka vedomosť pred uzatvorením darovacej zmluvy (v dôsledku podania odporu z jej strany bol zrušený platobný rozkaz uznesením zo dňa 22.05.2018).

4. Vzhľadom na už uvedené, pokiaľ aj žalované nemali vedomosť o vedení konania sp. zn. 1Csp/35/2018 voči ich matke ako dlžníčke, najneskôr pri uzatvorení zmluvy pri náležitej starostlivosti mohli spoznať resp. získať vedomosť o úmysle dlžníčky ukrátiť svojho veriteľa. Pred uzatvorením zmluvy totiž preukázateľne mali vedomosť o ťarche zapísanej na predmetnom liste vlastníctva a pokiaľ ich matkou im bolo povedené, že dlh nemá a oni napriek tomu mali vôľu nadobudnúť tieto nehnuteľnosti, je logické, aby sa zaujímali, z akého dôvodu je táto ťarcha na liste vlastníctva zapísaná. Vzhľadom na to, že žalované mali vedomosť o tom, že ich matka po rozvoде jej manželstva žila v spoločnej domácnosti so žalobcom, že počas tohto spolužitia boli nehnuteľnosti vo vlastníctve ich matky opravované, že na liste vlastníctva predmetných nehnuteľností bolo zapísané záložné právo v prospech banky a že ich matka nemala pravidelný príjem (z tohto dôvodu je nepravdepodobné, aby jej bol poskytnutý úver), žalované v 1. a 2. rade skutočne pri náležitej starostlivosti museli mať vedomosť o úmysle dlžníčky ukrátiť veriteľa. O uvedenom svedčí aj skutočnosť, že ani po darovaní nehnuteľností sa spôsob užívania nehnuteľností nezmenil. Naďalej tu žije aj dlžníčka žalobcu aj so svojou matkou a žalovanou v 1. rade. Žalované tak neunesli dôkazné bremeno na preukázanie toho, že vyvinuli náležitú starostlivosť na poznanie úmyslu u dlžníka ukrátiť veriteľa, ani, že úmysel dlžníčky, t.j. ich matky odporovateľným právny úkon – darovacou zmluvou, ukrátiť svojho veriteľa ani pri zachovaní náležitej starostlivosti nemohli poznať. Z uvedených dôvodov súd žalobe vyhovel.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP poukazujúc na to, že žalobca bol v konaní plne úspešný a neboli zistené okolnosti na postup podľa § 257 CSP. Preto súd žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

6. Proti rozsudku v zákonnej lehote podali žalované jedným podaním odvolanie z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Nesúhlasili s odôvodnením rozhodnutia súdu, pokiaľ ide o jeho argumentáciu v bodoch 48. a 50., ktoré považovali za nelogické a nemajúce oporu vo vykonaných dôkazoch. Výpovede žalovaných, ako aj výpoveď svedkyne E. si neodporovali v podstatných okolnostiach, boli v súlade s ostatnými dôkazmi, najmä pokiaľ ide o darovaciu zmluvu, v ktorej svedkyňa E. písomne vyhlásila, že okrem záložného práva v prospech Prima banka Slovensko a.s. neviazu na predmete darovania žiadne iné dlhy, ťarchy, vecné bremená, alebo iné právne povinnosti. Uvedené tvrdenia žalobca v konaní ani nerozporoval. Okrem toho z konania žalovaných možno vyvodíť, že tieto mali aktívny prístup v zisťovaní toho, či dlžník má alebo nemá záväzky a táto zisťovacia činnosť žalovaných nebola účinná len z dôvodu, že dlžníčka svoj dlh voči žalobcovi žalovaným zatajila a to najmä z dôvodu, že sa hanbila za svoje nerozvážne konanie. Poukázali na rozhodnutie NS SR sp.zn. 5Obdo 4/2016, ktorý riešil, akým spôsobom sa blízka osoba dlžníka môže žalobe podľa § 42a OZ účinne brániť. Pokiaľ išlo o skutočnosť, že svedkyňa E. nemala v čase získania hypotekárneho úveru pravidelný príjem, žalované poukázali na to, že svedkyňa v tejto veci vypovedala tak, že v tejto dobe bola určitý čas zamestnaná v Tatragónke Poprad. Pre posúdenie poskytnutia úveru si banky obvykle preverujú príjem len za posledné 3 mesiace a zároveň výška poskytnutého úveru bola nepodstatná k celkovej výške hodnoty nehnuteľnosti, ktorým bol hypotekárny úver zabezpečený. Nemenej podstatnou vadou tejto argumentácie súdu je to, že úver bol poskytnutý žalobcovi a nie svedkyňi, ako aj skutočnosť, že žalované nedisponovali a ani nedisponujú odbornými znalosťami v oblasti hypotekárneho financovania a preto ústne, ako aj písomné uistenie zo strany svedkyne E., že nemá okrem záväzku voči Prima banka Slovensko a.s. žiadne iné záväzky sa dá považovať za dostatočné a to aj pri vynaložení náležitej starostlivosti. Preto mali za to, že uniesli dôkazné bremeno a dôkazmi výpoveďou svedkyne p. E., ktorú považovali za dôveryhodnú, ako aj predložením písomnej darovacej zmluvy preukázali, že nemohli vedieť o úmysle darovateľky a zároveň dlžníčky žalobcu ukrátiť žalobcu, keďže dlžníčka žalobcu im zatajila existenciu samotného dlhu voči žalobcovi a jediná vedomosť mali o záväzku voči Prima banka Slovensko a.s. titulom zabezpečenia záväzku žalobcu. Zo všetkých uvedených dôvodov navrhli zmeniť napadnutý rozsudok tak, že odvolací súd žalobu v celom rozsahu zamietne.

7. Žalobca k odvolaniu uviedol, že odvolacie námietky vo svojej väčšej časti v podstate kopírujú obsah písomných a ústnych vyjadrení žalovaných v konaní. K odvolacím dôvodom uviedol, že podľa jeho názoru nie sú dané, pretože z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že žalované objektívne mali vedomosť o dlhoch svojej matky – svedkyne p. E. a účelovo v spolupráci s ňou uskutočnili predmetný odporovateľný právny úkon v úmysle chrániť jej majetok a tým ukrátiť žalobcu ako jej veriteľa. Žalobca v rámci vykonaného dokazovania preukázal splnenie všetkých zákonných podmienok nevyhnutných

pre opodstatnenie predmetnej žaloby a naopak žalované neunesli dôkazné bremeno k nim tvrdeným skutočnostiam, na základe čoho dôvody v podanom odvolaní nie sú dané a navrhol odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok potvrdiť. Odvolateľky v odvolacej replike uviedli, že zotrávajú na svojich doterajších vyjadreniach a tiež na všetkých odvolacích dôvodoch.

8. Odvolateľky v odvolacej replike uviedli, že zotrávajú na svojich doterajších vyjadreniach a tiež na všetkých odvolacích dôvodoch. Žalobca k odvolacej replike uviedol, že táto neobsahuje žiadnu novú argumentáciu a preto sa k takémuto vyjadreniu nemôže kvalifikovane vyjadriť. V ostatnom zotrval na svojom vyjadrení k podanému odvolaniu.

9. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaných ako podané včas oprávnenými osobami proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods.1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

10. Žalované uplatnili odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci).

11. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo.

12. K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

13. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody neboli naplnené.

14. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, konštatuje správnosť jeho dôvodov a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam žalovaných dopĺňa nasledovné.

15. Predmetom konania je odporovateľnosť právneho úkonu – darovacej zmluvy zo dňa 28.8.2018 uzatvorená medzi H. E. ako daryňou a žalovanými ako obdarovanými (dcérami daryne), predmetom ktorej bolo darovanie nehnuteľností v zmluve bližšie špecifikovaných, registrovanej na Okresnom úrade Spišská Nová Ves, katastrálny odbor pod V-2606/2018, ktorej žalobe súd vyhovel.

16. Špecifickosť predmetného konania spočíva v tom, že ide o odporovacie žalobu, ktorá nie je určovacou žalobou, na základe čoho žalobca nemusí preukazovať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keď účelom odporovateľnosti je poskytnutie ochrany veriteľmi pred takými právnymi úkonmi dlžníka veriteľa, ktoré vedú k zmenšeniu jeho majetku a tým aj k zmareniu či ohrozeniu možnosti, aby pohľadávka veriteľa mohla byť z majetku dlžníka riadne a včas uspokojená. Relatívne neúčinný právny úkon je platný, nastávajú podľa neho všetky účinky právom spojované s platným právnym úkonom, avšak len vo vzťahu medzi jeho účastníkmi a na tento právny úkon sa hľadí, ako keby k právnemu úkonu nedošlo.

17. Súd prvej inštancie zhodnotil, aké sú predpoklady úspešného odporovania právneho úkonu dlžníka, keď posúdil včasnosť podania predmetnej žaloby, naplnenie podmienky existencie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu (s poukazom na rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp.zn. 1Csp/35/2018 zo dňa 16.2.2022), okolnosť, že právny úkon dlžníka ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky

veriteľa a napokon podmienku úmyslu dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, ak žalovanému musel byť úmysel dlžníka odporovaným právnym úkonom ukrátiť veriteľa známy, teda, že o ňom vedel alebo musel vedieť.

18. Odvolateľky v podanom odvolaní vo vzťahu k súdom posudzovanej otázke pri náležitej starostlivosti možnosti rozpoznať, resp. získať vedomosť o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, tvrdili vadu v podobe nesprávnych skutkových zistení zo strany súdu a uvedené založili na nesúhlase s tým, akým spôsobom súd vyhodnotil ich tvrdenia, tiež tvrdenia svedkyne p. H. E..

19. Predmetnou odvolacou námietkou spochybnili hodnotenie vykonaného dokazovania.

20. Hodnotenie dôkazov môže robiť iba súd, ktorý ich vykonal. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených skutočností, vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Medzi skutočnosťami, ktoré boli stranami sporu tvrdené a ktoré boli predmetom dokazovania, musí sudca už od začiatku dokazovania rozlíšiť tie, ktoré sú vôbec pre spor rozhodné. Z týchto rozhodných skutočností potom môže vylúčiť tie, o ktorých medzi stranami sporu nebol spor. Podstatou zistenia skutkového stavu veci je teda úsudok sudcu o tom, ktoré z rozhodných a sporných skutočností sú pravdivé, t.j. ktoré z nich bude považovať za preukázané poznatkami získanými vykonaním jednotlivých dôkazov. Zákon nepredpisuje a ani dobre nemôže predpisovať pravidlá, z ktorých by malo vychádzať ako hodnotenie jednotlivých dôkazov, tak hodnotenie ich vzájomnej súvislosti. Je tomu tak preto, že ide o zložitý myšlienkový proces, ktorého podstatou sú jednak čiastkové a jednak komplexné závery sudcu o vierohodnosti poznatkov získaných vykonaním dôkazov, ktoré sú potom podkladom pre záver o tom, ktoré tvrdené skutočnosti mal súd za preukázané a ktoré tak tvoria zistený skutkový stav.

21. Základom hodnotiaceho postupu sudcu by okrem ľudských a odborných skúseností mali byť pravidlá logického myslenia. Ide o zásadu totožnosti, ktorá vyžaduje, aby sa v určitej úvahe zachovával rovnaký význam použitých výrazov, zásadu vylúčeného sporu, ktorá vyžaduje, že v tom istom čase a za tých istých podmienok nemôže zároveň platiť nejaké tvrdenie a jeho protiklad, zásadu vylúčenia tretieho, podľa ktorej z dvoch protikladných tvrdení musí byť jedno pravdivé a zásadu dostatočného dôvodu, ktorá vyžaduje, aby každé pravdivé tvrdenie bolo dostatočne odôvodnené.

22. Vierohodnosť určitého poznatku získaného vykonaním konkrétneho dôkazu a jeho význam z hľadiska pravdivosti či nepravdivosti skutkových tvrdení, súd hodnotí izolovane, ale aj v porovnaní s poznatkami získanými vykonaním všetkých zostávajúcich dôkazov. V prvom rade ide o posúdenie vierohodnosti poznatku z hľadiska druhu dôkazného prostriedku a spôsobu, akým sa podľa zákona dôkaz vykonáva. Výsledkom celkového hodnotenia dôkazných prostriedkov je záver o pravdivosti tvrdených skutočností, ktorý je podkladom pre záver o tom, či a do akej miery strana sporu splnila svoju povinnosť preukázať skutkové tvrdenia. Také hodnotenie dôkazov, ktoré vyznie v záver, že pravdivosť skutkových tvrdení nemožno potvrdiť ani vylúčiť, povedie k tomu, že rozhodnutie súdu vyznie nepriaznivo pre stranu sporu, ktorého pravdivosť tvrdení mala byť preukázaná.

23. Zo zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplýva, že na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplynuli alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), potom nie je ani možné polemizovať s jeho skutkovými závermi, resp. namietat', že súd mal uveriť inému svedkovi, že niektorý dôkaz nie je dôležitý, že z vykonaných dôkazov vyplýva iné skutkové zistenie a pod.

24. Podľa názoru odvolacieho súdu, súdu prvej inštancie nemožno vytýkať pochybenia v hodnotiacom postupe, napr. aby výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedal pravidlám logického myslenia alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplynuli alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo a prijaté skutkové závery súdu nevykazujú žiadne známky svojvoľnosti, nelogických úsudkov či zrejmeho omylu.

25. Odvolateľkám sa ani podaným odvolaním nepodarilo spochybniť záver súdu o tom, že v konaní neuniesli dôkazné bremeno, ktoré ich ťažilo, keďže v prejednávanej veci išlo o prípad odporovania

právnemu úkonu urobeného medzi blízkymi osobami, v ktorom prípade (na rozdiel od prípadu, kedy právny úkon nebol urobený medzi blízkymi osobami) platí vyvrátiteľná domnienka o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.

26. Podľa § 42a ods. 2 OZ, odporovať možno právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnemu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

27. Už z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že preukázanie úmyslu dlžníka, že mienil ukrátiť právnym úkonom svojho veriteľa, nie je podmienkou odporovateľnosti vtedy, ak druhou stranou sú osoby blízke dlžníkovi (blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu). Úmysel dlžníka ukrátiť jeho veriteľa v takomto prípade zákon predpokladá a je na osobách dlžníkovi blízkych, aby preukázali opak, t. j., že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nemohli ani pri náležitej starostlivosti poznať. Úspešná obrana tejto žalovanej osoby blízkej dlžníkovi podľa ustanovenia § 42a ods. 2 OZ teda spočíva nielen v jej tvrdení, že o úmysle dlžníka ukrátiť odporovaným právnym úkonom veriteľa nevedela a ani nemohla vedieť, ale tiež v tvrdení a preukázaní toho, že o tomto úmysle nevedela a ani nemohla vedieť, napriek tomu, že vyvinula starostlivosť za účelom rozpoznania tohto úmyslu dlžníka a išlo pritom o náležitú starostlivosť. Vynaloženie náležitej starostlivosti predpokladá, že osoba blízka dlžníkovi vykonala s ohľadom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím k obsahu právneho úkonu dlžníka takú činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa, ktorý tu v dobe odporovaného právneho úkonu objektívne vzaté musel byť, z ich výsledkov poznala, t. j. aby sa o tomto úmysle dozvedela. Ak sa jej to ani pri vynaložení náležitej starostlivosti nepodarilo, potom sa môže v zmysle ustanovenia § 42a ods. 2 OZ ubrániť odporovacej žalobe. Zákon od osoby blízkej dlžníkovi požaduje, aby sa pri právnych úkonoch s dlžníkom alebo pri právnych úkonoch, ktoré dlžník urobil v jej prospech, týmto spôsobom presvedčila, že právny úkon neukracuje veriteľa dlžníka a vedie ju k tomu, aby nerobila právne úkony (neprijímala podľa nich plnenia) na ujmu práv veriteľov dlžníka. V prípade, že sa tak nezachová, musí byť uzrozumená s tým, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky tiež z majetku, ktorý na základe takéhoto právneho úkonu od dlžníka nadobudla. Je preto na žalovanej osobe blízkej dlžníkovi, aby si splnila dôkaznú povinnosť a navrhla také dokazovanie, z ktorého by nepochybne vyplynulo, že boli naplnené vyššie uvedené podmienky ubránenia sa odporovacej žalobe vo vzťahu k jej osobe. Musí preukázať, či a akú vyvinula v dobe uzavretia odporovaného úkonu činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka ukrátiť týmto úkonom veriteľa poznala (mohla poznať) a že táto činnosť (aktivita) predstavovala s ohľadom na okolnosti prípadu náležitú starostlivosť. Ak by žiadnu takú činnosť (aktivitu) v dobe úkonu nevyvinula alebo ak vyvinutá činnosť nepredstavovala náležitú starostlivosť, nemôže sa už z tohto dôvodu odporovacej žalobe ubrániť.

28. Súd prvej inštancie naplnenie podmienky podľa § 42a ods. 2 OZ správne posudzoval v súlade s vyššie uvedeným a dospel tiež k správne záveru o tom, že žalované neunesli dôkazné bremeno na preukázanie toho, že vyvinuli náležitú starostlivosť na poznanie úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa, ani, že úmysel dlžníčky odporovateľným právnym úkonom ukrátiť svojho veriteľa ani pri zachovaní náležitej starostlivosti nemohli poznať.

29. Samotné tvrdenie žalovanej osoby blízkej dlžníkovi, hoci aj preukázané, že nevedela alebo nemohla vedieť o jeho dlhoch a o jeho úmysle ukrátiť veriteľa uzavretím napríklad darovacej zmluvy z dôvodu, že jej dlžník (napríklad matka) neoznámil svoje dlhy a nemohla sa o nich dozvedieť, nie je pre ubránenie sa odporovacej žalobe postačujúce (podporne porovnaj aj NS ČR sp. zn. 21 Cdo 864/2000). Tiež nepostačuje napríklad argument o tom, že žalovaná strana nemala potrebu robiť žiadne kroky na poznanie úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa (napr. NS ČR sp. zn. 30 Cdo 635/2005).

30. V konaní nebolo preukázané žiadne také konkrétne aktívne konanie žalovaných v súvislosti s uzatvorením odporovanej darovacej zmluvy zodpovedajúce náležitej starostlivosti, ktoré by nasvedčovalo ich snahe zistiť alebo sa aspoň dozvedieť o úmysle matky (dlžníka) ukrátiť veriteľa. Žalované nepreukázali, aby v tejto súvislosti vyvinuli nejakú konkrétnu relevantnú činnosť predstavujúcu

náležitú starostlivosť, z výsledkov ktorej by mohli ukracujúci úmysel matky (dlžníka) rozpoznať alebo sa o ňom aspoň dozvedieť.

31. Odvolací súd napokon dáva do pozornosti, že do práva na spravodlivý proces neopatrí právo, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia dôkazov súdom, event. dožadovať sa navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 98/97 a pod.).

32. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov je rozhodnutie súdu vrátane jeho výroku o trovách konania ako závislého výroku vecne správne, preto ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

33. Žalobca bol v odvolacom konaní úspešný, z toho dôvodu mu odvolací súd priznal proti žalovaným náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP).

34. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je

podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).